

dspace.utlib.ee

Repositoorium-tarkvara DSpace juurutamisest
Tartu Ülikooli Raamatukogus

Kalju Kill Kask

Tekkinud olukord

- Palju faile: TIFF, JPG, PDF
- Dissertatsioonide tarkvara vananenud ja, probleemne
- EEVA tarkvara
- Tuhandeid faile töödeldi otse failisüsteemis
- Failide juhuslik kustutamine võimalik
- Varukoopiad TÜ IT lintidele

Tekkinud olukord

- Etteheited: TÜ raamatukogul puudub digi-arhiveerimine
- Juhuslik kustutamine võimalik
- Olemasolev tarkvara ei töötanud tehniliselt normaalselt
- Hooldus, monitooring, uuendused juhuslikud
- Tarkvaral puudusid haldurid
- Pidiid käivituma tööd pealtvalgustus-skänneriga

Tarkvara valimine

- Majutada
- Tellida
- Kasutada olemasolevat
  - kommertstarkvara
  - vabavara

Tarkvara valimine – mida tahame?

- Palju arendajaid, palju kasutajaid
- Võrgustike poolt toetatud
- Tunnustatud
- Hooldatud, uuendatud, arendatud
- Andmed kaitstud
- Erinevate rollide võimalused
- Valiidsuse, muudatuste kontroll
- Stabiilsed URLid
- Striimiv server
- Arenduste võimalused
- Avatud lähtekood

Millistele standarditele võiks vastama

- OAI, OAI-PMH
  - Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting
- MARC
- Z39.50
- Dublin Core
- XML
- Autentimis-
võimalused, LDAP
- UNICODE – öäüõ, kirillitsa ja muud märgid
- ...?
- kõikidele standarditele ja nõuetele, millele peab üldiselt vastama

Info otsimine

- <http://www.openarchives.org/tools/tools.html>
- eIFL report / Electronic Information for Libraries
- www.soros.org
- www.oaforum.org

Tarkvara valimine, testimine

- EPrints
www.eprints.org
- Fedora
  - www.fedora.info
  - fedora-commons.org
- DSpace
www.dspace.org

Tarkvara valimine

- CDSware / CDS Invenio, CERN
- MyCoRe
- Greenstone

fedora-commons.org (fedora.info)

- Apache tomcat, java, ant; MySQL, Oracle, PostgreSQL, McKoi
- Serveri-poolised funktsioonid
  - piltide suurendamine, vähendamine, pööramine
  - piltide sidumine
  - ...
- Eesti Rahvusraamatukogu kasutab <http://digar.nlib.ee>
- VTLS toetab (aga meie partner on II)
- PUUDUB KASUTAJALIIDES

eprints.org

- Apache httpd, perl, MySQL
- Väikestele arhiividele
- Puu-taoline ülesehitus
  - A.University of Oxford Departments
    - LIFE AND ENVIRONMENTAL SCIENCES
      - Anthropology

dspace.utlib.ee

- Apache Tomcat, ant, Sun Java; PostgreSQL (Oracle)
- Ülesehitus: Community, sub-community, collection, item link - community
- handle.net püsiv url,
- Õpetatakse Viljandi Kultuuriakadeemias
<https://www.digiarhiiv.ee/dspace/>
- LDAP (TÜ autentimine)
- RSS, XML, OAI, Dublin Core
- Pole Z39.50, voogesitust, MARC...

- www.dspace.org
- wiki.dspace.org
- <http://wiki.dspace.org/index.php/DspaceProjects>
- On sidumisprojekte - EPrints jt süsteemidega

Juurutamine

- Juurutusmeeskond, kasutajad
- Serveri raudvara
- Baastarkvara paigaldamine – Linux (CentOS), Java, Tomcat jm
- DSpace tarkvara paigaldamine
  - võimalikult vähe enda tehtud muudatusi
  - väikesed muudatused: RSS väljundis, TÜ LDAP'iga seostamises, TIFF'idest JPG eelvaadete tegemisel
- Failid DSpace's, meta-info ESTERis
- Registreerimine <http://hdl.handle.net/10062/1>

Juurutamine, kollektsioonid

- Uute väitekirjade üles laadimine
- Väitekirjade import www.utlib.ee/ekollekt/diss
- Pealtvalgustus-skänneri väljund – tiff, zip, pdf
- Muu teabe deponeerimine
  - Näide <http://hdl.handle.net/10062/1755>
- Teaduskondade, konverentside tekstid
- Mida DSpace's veel saame hoida
  - raamatukogu dokumendid, juhendid?

Üht-teist

- Uusi (alates 2004) väitekirju 1190
- Raamatukogu kollektsioonis 2867
- Matemaatika-informaatikateaduskond 72
- TÜ ajaloo muuseum 207
- 250 GB kettaruumi kollektsioonide all
- Server IBM Express x226, 3 GHz, 2GB RAM
- Indekseeritud Google Scholar'is
- Registreeritud OAI info korjajates OAISTER jt

DSpace piiratus

- Juhtumid, soovid:
  - muuda teksti, piira ligipääsu, lisa õiguseid, kustuta ära
- Tegu on repositooriumiga
  - teaviku sisu ei saa muuta
  - kirjeldust saab muuta
  - kustutamine pole ette nähtud
- Kõike saab teha terve serveri administraator, kollektsoonide halduritel ilmevad piirangud
- Suurte failid probleem
- Striimimis-funktsiooni pole

dspace.utlib.ee - veel teha?

- Meta-info sidumine
  - Import www.utlib.ee/ekollekt ESTER andmeid kasutades
  - ESTERis suunata urlid dspace'sse
  - ESTER ja Dspace kirjete sünkroniseerimine
  - ESTERi OAI harvester
- Kasutajaliidese arendamine
- Üleminek versioonile Manakin, dspace 1.5
- Ühekordne sisse logimine, SSO
- Tutvustamine

Veel keskkondi

- Vajadus publitseerimiskeskondadele
  - Ajakirjade publitseerimiskeskond
  - Konverentside keskkond
- Striimiv (voogesitus) server

dspace.utlib.ee

Küsimused?